

The World Bank / Verdensbanken

1. Fakta

Type organisasjon: Multilateral finans-institusjon

Etableringsår: 1944

Hovedkvarter: Washington D.C.

Antall landkontorer: 150

Leder: Jim Yong Kim (USA)

Datoer for årsmøte 2013: 11.–12. oktober

Norsk styreplass: Norge er i en valg-gruppe med de øvrige nordiske og baltiske land. Finland sitter i styret for perioden 2013–2016.

Antall norske ansatte: 30

Ansvarlig departement: Utenriksdepartementet

Internett: www.worldbank.org

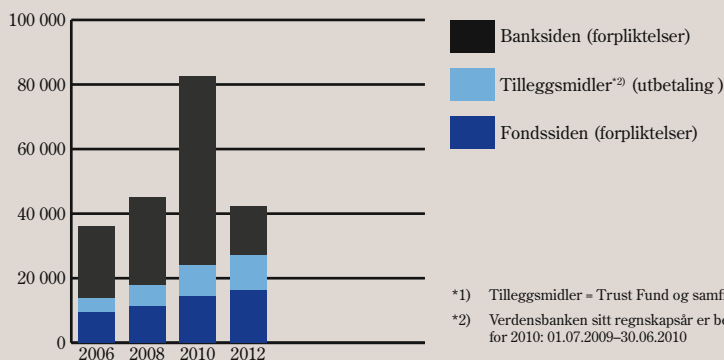
De fem største eierne i banken inkludert Norge sin plassering:

	Land	%
1	USA	15,10
2	Japan	8,43
3	Tyskland	4,47
4	Frankrike	3,99
5	Storbritannia	3,99
32	Norge	0,65

De fem største giverne av tilleggs-midler inkludert Norge sin plassering (1 000 000 USD) i 2012:

	Land	Beløp
1	USA	2194
2	Storbritannia	1685
3	Japan	756
4	Frankrike	624
5	Tyskland	606
7	Norge	568

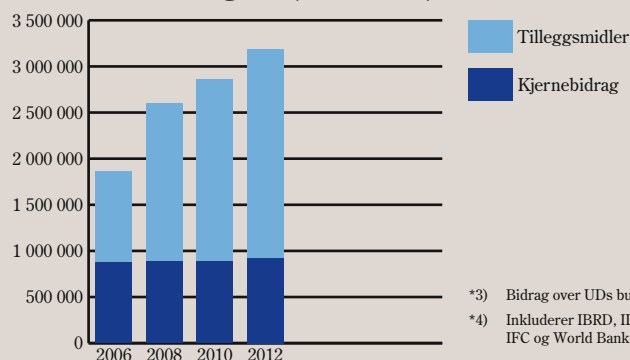
Totale ressurser^{*1)} (1 000 000 USD). Inndelt i utlån, gaver.

*1) Tilleggsmidler = Trust Fund og samfinansiering

*2) Verdensbanken sitt regnskapsår er benyttet dvs. for 2010: 01.07.2009–30.06.2010

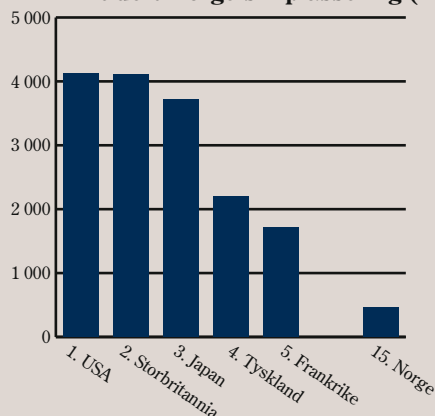
Norsk bidrag^{*3)}*4) (1000 NOK)

*3) Bidrag over UDs budsjettområde

*4) Inkluderer IBRD, IDA - HIPC, IDA, IDA - MDR, IFC og World Bank. AMC er ikke inkludert.

Siste påfylling til fond og de fem største giverne i 2012 inkludert Norge sin plassering (1 000 000 USD)

Total kapitalpåfylling: 26 487 231 USD
Påfyllingsår: 2009

UTENRIKSDEPARTEMENTET

Mandat og virkeområder

Verdensbankgruppens (WBs) mål er å utrydde ekstrem fattigdom innen 2030 og å bidra til at de 40 % fattigste i hvert land tar del i den økonomiske veksten. Bankens strategiske plan vil sikre at alle bankens aktiviteter er knyttet opp til disse to målene, et sterkere fokus på resultater, og at banken er engasjert på de områdene der den kan utrette mest.

Verdensbanken jobber med finansiell bistand og rådgivning til mellominntektsland og utviklingsland. Viktige arbeidsområder er infrastruktur som vei, vann og energi, men den er også involvert i brede programmer innenfor sosial sektor, som helse og utdanning, landbruk, matvaresikkerhet, miljø og styresett. Verdensbanken anses som en viktig aktør for mottakerlandenes mulighet til å nå Tusenårsmålene, gitt dens størrelse og kvaliteten på dens produkter. Bankene gir gaver og lån på gode vilkår som landene ikke kan få andre steder, gjerne kombinert med faglig rådgivning. Bankene kombinerer også forskjellige finansieringskilder og virkemidler, herunder offentlig-private programmer og generering av andre midler.

Verdensbankgruppen består i første rekke av:

Den internasjonale bank for gjenoppbygging og utvikling (IBRD), som gir lån på gunstige vilkår og faglig bistand til regjeringer i mellominntektsland og til kredittverdige lavinntektsland. IBRD låner inn penger fra internasjonale kapitalmarkeder på grunnlag av sin aksjekapital. Aksjekapitalen, som alle medlemslandene har bidratt til, gjør IBRD svært kredittverdige og gjør at banken kan låne inn midler på svært gunstige vilkår.

Det internasjonale utviklingsfondet (IDA) som gir rentefrie, langsiktige lån, så vel som gavebistand til de fattigste landene i verden. Utlånsmidlene og gavene kommer i hovedsak fra giverland gjennom påfyllingsforhandlinger hvert tredje år.

Det internasjonale finansieringsinstitutt (IFC) er privatsektordelen, som tilbyr lån og investeringsprodukter, samt rådgivning, til private bedrifter og myndigheter i utviklingsland.

Det multilaterale instituttet for investeringsgarantier (MIGA) gir garantier knyttet til politisk risiko for utenlandske investeringer.

Oppnådde resultater i 2012

Totalt ble det i 2012 gitt tilsagn om ca. 315 mrd. kroner i lån og gaver. Nesten halvparten av midlene gikk til å støtte infrastruktur: transport, energi, vann og sanitær. Disse investeringene støtter opp under økonomisk vekst og skaper samtidig viktige arbeidsplasser i mottakerlandene.

Fra Verdensbankens årlige resultatrapportering fremheves bl.a. følgende:

- 267 millioner mennesker i 83 land har fått nytte av sosiale støtteordninger.
- 145 millioner mennesker har fått bedre tilgang til vann, og over 190 000 km veier har blitt bygget eller rehabilitert gjennom støtte fra Verdensbanken.
- 4 millioner lærere har fått utdanning.
- Bankene har samarbeidet med 130 land om utslippsreducerende tiltak og tilpasning til klimaendringer, mens 74 land har fått støtte til tiltak for å redusere sårbarheten overfor naturkatastrofer.
- Ren energi utgjør nå 84 % av den støtte som bankene gir til energiprojekter.
- Bankene har gitt støtte til styrket finansforvaltning i 57 land, mens 27 land har fått støtte til utbygging av skattesystemer, og 28 land har fått styrket offentlig forvaltning og tjenester.
- 66 millioner mennesker har fått tilgang til helsetjenester og bedre ernæring, mens 497 millioner barn har blitt vaksinert.

Bankens evaluering av prosjektenes resultater viser at 85 % av prosjektene nådde sine forventede resultater på en tilfredsstillende måte. Når det gjelder utviklingseffekten har bare 70 % nådd sine forventede resultater. Det arbeides med et nytt og mer presist system for å måle utviklingseffekt og for å få bedre resultater.

I resultatrapporteringen til midtveisgjennomgangen av IDA fremheves det at utviklingseffekten av prosjektene i sårbare stater er som forventet og er bedre enn i land med en mer normal situasjon. Kvaliteten på prosjektene har også økt. Videre er det gjort store fremskritt med hensyn til å integrere likestilling og miljøhensyn i landstrategiene.

Det er også en viss fremgang innen organisatorisk effektivitet. Prosjekter gjennomføres raskere enn tidligere, og kostnadene har også gått ned. Videre har bankene desentralisert mer av sin stab til landnivå, og investeringslånene har gjennomgått en omfattende reform med større vekt på risikohåndtering, støtte og gjennomføring. Videre er det innført resultatbaserte lån der en betaler ut i takt med forventede resultater.

IFC har bidratt til å skape 2,7 millioner nye jobber gjennom sine investeringer og bidratt med lån til små og mellomstore bedrifter for 5, 8 millioner mennesker, mens 22 millioner har fått tilgang til mikrokreditt.

I Etiopia har man bidratt til å styrke regjeringens evne til både å drive inn og bedre bruke skatteinntekter, forbedre offentlige tjenester, og gjennom mer åpenhet styrke borgernes deltakelse og allment godt styresett. Prosjektet dekker hele landet, og alle fire lag av administrasjonen, fra landsby til føderalt nivå. Skatteinntektene er doblet: 88 % av de lokale forvaltningsområdene tilbød i 2011 minimum fem basistjenester (helse, utdanning, vann, sanitær, offentlig transport, strøm osv), mot bare 25 % i 2005. Som del av prosjektet har det blitt etablert kvoteordninger for å øke kvinneandelen i offentlig sektor, og fra prosjektets første år (2004) til 2010 økte ansettelsen av kvinner. Etiopias regjering har nå overtatt ansvaret for gjennomføringen.

2. Vurderinger: Resultatarbeid, effektivitet og kontroll

Organisasjonens resultatarbeid

Verdensbanken har etablert et gjennomarbeidet og godt resultatrammeverk og har også utviklet et «Corporate Scorecard». Dette består av en rekke indikatorer på ulike nivå, hvor også operasjonell og organisatorisk effektivitet inngår, i tillegg til kvalitet på prosjekter samt implementering av viktige tverrgående hensyn som f.eks. likestilling. Det er fortsatt utfordringer knyttet til årsakssammenhengene mellom de ulike nivåene i resultatrammeverket på organisasjonsnivå, men man har fått på plass et godt rammeverk på landnivå, og det vil nå bli mulig å sammenstille resultater mellom prosjekter, sektorer og land. Det gjenstår at resultatkulturen blir tilstrekkelig internalisert i bankens operasjoner – insentivene er fortsatt for sterkt knyttet til aktiviteter og utlånsvolum.

Det er også betydelige utfordringer i forbindelse med resultatrammeverk og rapportering for mange av de flergiverfondene som banken administrerer.

Som for andre aktører er det vanskelig å si noe entydig om hvordan prosjekter har redusert fattigdom og bidratt til inkluderende vekst. Gitt at Verdensbanken er den største multilaterale utviklingsaktøren og dertil får gode skussmål på resultater, er det rimelig å tilskrive en betydelig del av fattigdomsreduksjonen i utviklingsland til bankens virksomhet.

Systemer for planlegging og budsjettering

Verdensbankens budsjettering er delvis resultatbasert. Banken bruker resultatbasert budsjettering for allokering av midler til de fattigste land i verden, og det er et system der midler tildeles etter objektive styresettindikatorer, resultater av bankfinansierte prosjekter samt behov. Det er også gjennomført en rekke nye tiltak for å bedre koplingen mellom administrative budsjetter og resultater, i tillegg til et nytt låneinstrument som eksplisitt knytter resultater til utbetalingene. Den nye strategiske planen vil styrke koplingen mellom budsjett og resultater.

Kontroll og antikorrupsjon

Verdensbankens kontrollsystemer vurderes som svært gode, både innen revisjon, antikorrupsjon og risikostyring.

Det er sterkt fokus på intern kontroll av pengebruk, med en sterk kultur for å etterleve revisors merknader. Bankenes interne revisjon utføres av bankens egen internkontroll, som rapporterer til styrets revisjonskomité. KPMG gjennomfører regulære, uavhengige og robuste eksterne revisjoner av institusjonen. KPMG rapporterer også til styret, og det er styret som har ansvar for å påse at anbefalingene blir fulgt opp. En rekke initiativ er på gang for å bedre risikohåndteringen. Det har blitt avdekket svakheter i gjennomføringen av internkontrollen, men dette blir håndtert av ledelsen – noe som viser at det er systemer på plass for å korrigere avvik.

Fra 2010 av har Verdensbanken gitt fri adgang til alle sine data, og over 8000 indikatorer er nå fritt tilgjengelige på Verdensbankens hjemmeside, på fem språk. Åpenheten strekker seg også til egne finanser. I tillegg legger Verdensbanken fortløpende ut sine publikasjoner til fri avbenyttelse på nettet. Etter omfattende konsultasjoner innførte Verdensbanken en egen meroffentlighetslov i 2010. Britisk-baserte «Publish What You Fund» rangerer på sin «Transparency Index» Banken som den nest mest åpne bistandsinstitusjonen etter DFID.

Institusjonsbygging og nasjonalt eierskap

Verdensbankens forretningsmodell er basert på tett kontakt med myndighetene i de land som mottar bistand i form av gaver eller lån. Banken får gode tilbakemeldinger på ivaretagelse av mottakerlandets prioriteringer og bruk av nasjonale systemer. Landene selv gjennomfører i stor grad prosjektene.

En rekke eksterne vurderinger, f. eks. fra Centre for Global Development, gir Verdensbanken beste karakter for å sikre vedvarende resultater gjennom høy kvalitet på bistanden. Samtidig er det når det gjelder bistandseffektivitet og Paris/Accra-agendaen, variasjoner i vurderingen av banken. Banken er høyt verdsatt fordi den i stor grad tilpasser lån og gaver til myndighetenes prioriteringer, og dens faglige råd og ekspertise anerkjennes. Samtidig oppfattes den som noe egenrådig og lite fleksibel i forhold til bruk av egne prosedyrer og ikke alltid like lydhør i andre sammenhenger. Verdensbanken bruker i stadig større grad landenes egne anbudsregler, det er mindre bruk av parallelle implementeringsenheter. Banken er en sentral aktør i dialogen mellom det internasjonale

samfunnet og nasjonale myndigheter, og en aktør som i stor grad følger nasjonale prioriteringer.

Lærings- og endringsvilje

Banken er i ferd med å gjennomføre en ny reformagenda som omfatter en ny strategisk plan, større fokus på resultater og effektivitet, større ydmykhet og læringsvilje i forhold til mindre vellykkede innsatser. Det pågår en rekke interne reformer for å modernisere institusjonen, ikke minst for å kople kunnskapsproduksjonen til finansieringen, forbedre synergi mellom bankens ulike deler, og øke evnen til institusjonell læring både fra vellykkede og mindre vellykkede prosjekter. Alle reformer har som formål å gjøre banken mer moderne, åpen, fleksibel og tilpasset nye utfordringer.

I tilknytning til reformene og som svar på økt etterspørsel, fikk Verdensbanken i 2010 økt sin ordinære utlånskapital med 45 %. Dette vil gjøre det mulig for banken å opprettholde sin relative størrelse og innflytelse som den mest sentrale globale utviklingsaktøren. Samtidig ble det foretatt en overføring av stemmer fra giverland til mellominntektsland og utviklingsland for å øke deres innflytelse og eierskap til institusjonen.

Flere vurderinger (MOPAN, COMPAS) viser at Verdensbanken bruker resultater og evalueringer til å endre innsats og fokus om det er nødvendig. Banken har økt ressursene som går med til å følge opp prosjekter, ikke minst i forhold til sårbare- og konfliktrammede stater, spesielt med vekt på resultatopptak.

3. Norsk politikk overfor WB

Organisasjonen er sentral for Norge fordi den er den viktigste kanalen for bistand til de fattigste land i verden og gir støtte til områder som er prioritert fra norsk side. Banken er spesielt viktig ikke bare i kraft av sin størrelse og volum, men også ved sin tunge normgivende rolle.

Gjennom nordisk samarbeid og alliansebygging vil Norge

- Arbeide for at banken skal sette utryddelse av fattigdom og inkluderende vekst (i samsvar med FNs tusenårsmål) høyest på sin dagsorden som et overordnet mål
- Arbeide for at banken skal legge vekt på fordelingspolitikk i sine strategier, operasjoner, analysearbeid, faglig rådgivning og i dialogen med mottakerlandene
- Arbeide for at Verdensbanken legger til rette for reelt nasjonalt eierskap, samt at landene gis reell mulighet til å velge sin egen politikk
- Arbeide for at Verdensbanken skal bidra til å styrke bistandseffektivitet gjennom bedre samarbeid og harmonisering mellom bilaterale og multilaterale donorer, inkl. FN-systemet

- Arbeide for at viktige tverrgående temaer som miljø, likestilling og godt styresett blir ivaretatt i Verdensbankens virksomhet, og at menneskerettighetsperspektivet blir tydeligere
- Støtte Verdensbanken i dens arbeid for næringsutvikling i de fattige landene og legge til rette for private investeringer i ren energi
- Støtte opp om tiltak som kan gjøre banken mer effektiv, bl.a. gjennom desentralisering, og stimulering til mer samarbeid på tvers av avdelinger og regioner, samt økt vekt på resultatstyrt forvaltning både internt og i låntakerlandene
- Arbeide for at Verdensbanken demokratiseres og blir enda mer åpen institusjon
- Arbeide for at Verdensbankens arbeid med miljøspørsmål intensiveres, herunder ved å videreutvikle samarbeid om klima, ren energi, tiltak for å hindre avskoging, og tilpassing til klimaendringer

Utenriksdepartementet

Besøksadresse: 7. juni plassen/ Victoria Terrasse, Oslo

Postadresse: Postboks 8114 Dep. N-0032 Oslo

Ved spørsmål, kontakt Seksjon for budsjett og forvaltning på e-postadresse:

sb-fn@mfa.no. Profilarkene er også tilgjengelige på: www.regjeringen.no/nb/dep/ud/tema/fn/fnorg_vurdering

UTENRIKSDEPARTEMENTET